

Izmenjevanje svetlih in temnih trenutkov je najverjetneje ritem našega - ne le vizualnega - zaznavanja

Lov na manjkajoče sličice

Velja zelo razširjeno prepričanje, da je kino mrtev. Ampak ni. Vse človeštvo živi v velikem kinu in bolj kot je platno zaobljeno in občutljivo na svetlobo in bolj kot sedeži idealno podpirajo krivuljo hrbtenice in bolj kot je dovršena postavitev zvočnikov, bolj resnične se zdijo laži.

Britanski režiser Peter Greenaway že desetletja trdi, da je kinematografija mrtva. Kinu je naredil tudi obdukcijo in določil čas smrti. September 1983, čas, ko je na večini zahodnjaških klubskih mizic časopis in čajnik zamenjal daljinski upravljalac.

Njegova misel je dosledna in močna, a pozablja na nekaj pomembnega: da smo osnovno tehnološko načelo filma vgradili v temelj delovanja sodobne človeške družbe, zaradi česar je kino obsojen na to, da ga umetno ohranjajo pri življenju. Morda res ni več srečen, ampak diha.

To tehnološko načelo je načelo teme. Besedna zveza gibljive slike je zelo zavajajoča. V filmu ni gibanja, je samo premikanje v eni, natančno določeni smeri. In to ni zvezno, gladko gibanje, temveč strogo umerjeno preskakovanje. Sekunda tistega, kar gledalci, ki zrejo v platno, dojemajo kot film, je zaporedje 24 statičnih, nepremičnih slik. Za ustvarjanje iluzije gibljivosti je potrebno dvoje. Prvič: preskakovanje z ene slike na naslednjo v dovolj hitrem ritmu. In drugič: vmesna tema.

Vsi klasični kinematografski projektorji imajo sistem, ki ob vsaki menjavi sličice za delček sekunde prekine snop svetlobe, zaradi česar tudi najbolj

ostroviden gledalec ne more zaznati preskoka. To tako dobro deluje zato, ker smo ljudje po naravi vajeni temnih trenutkov.

Ker mežikamo. Novorojeni otrok pomežikne enkrat ali dvakrat na minuto. Odrasel človek petnajstkrat do dvajsetkrat. Kar pomeni, da približno deset odstotkov svojega budnega časa pravzaprav mižimo. Klasična razlaga za mežikanje je, da s tem po očesnem zrklu enakomerno porazdelimo solze in očistimo oko prašnih delcev. Znanstveniki, ki so izračunali, da čiščenje ne bi zahtevalo tako pogostega mežikanja, pa se vse bolj nagibajo k tezi, da je občasno zapiranje oči neke vrste počitek. Trenutek za koncentracijo, delček sekunde drugačnega psihičnega stanja, v katerem se človek obrne vase in se zbere za naslednji dražljaj. Zato med branjem običajno pomežiknemo na koncu stavka, in ko poslušamo govor, večinoma zapremo oči v trenutku, ko govorec vdihne.

Izmenjevanje svetlih in temnih trenutkov je torej najverjetneje ritem našega - ne le vizualnega - zaznavanja. Veliki svetovni kino to biološko danost izkorišča za ustvarjanje videza doslednosti, vzročno-posledične povezanosti in sklenjenosti zgodb, ki jih predvaja.

In človeško bitje, vajeno teme, jih tako gleda in se večinoma ne sprašuje, kaj se je zgodilo v trenutkih, ko je bil snop svetlobe prekinjen. Večinoma, a ne vedno. Včasih se mu vendarle zazdi, da je s filmom nekaj narobe, da je nekdo izrezal prizor ali dva.

Denimo pri filmu o tem, da je bilo nujno razlastiti **male delničarje** slovenskih bank, ker so tako ukazali v Bruslju, ali pri pravljici o tem, da mora Družba za upravljanje s terjatvami za drobiž prodati z javnim denarjem kupljene nepremičnine in kapitalske deleže. Takih projekcij je še veliko, zdi se, da vedno več. ISIS in trilateralna komisija, obveščevalne agencije in bonitetne hiše, prodajalci orožja in kovači premirij, genski manipulatorji in goljufigi finančni matematiki so vse bolj sumljivi liki vse bolj neprepričljivih zgodb.

Paradoksalno je, da tisto, kar je skrito v temi, človek lahko vidi le z zaprtimi očmi. Ne glede na to, kolikokrat si dopovemo, da je med sličicami tema, je namreč naša zavest ni sposobna doumeti, pa čeprav jo občutljiv mehanizem očesa zazna.

Spoznanje o manjkajočih delčkih nam je zato dosegljivo le skozi intuicijo, skozi introspekcijo in skozi misel. Spoznanje je nekaj, kar zmorejo znanstveniki in umetniki. Računovodje, ki vladajo, to vedo. Tudi zato so napisali scenarij za film o potratnih ustanovah in varčevalnih ukrepih.

VESNA HUMAR

ISIS in trilateralna komisija, obveščevalne agencije in bonitetne hiše, prodajalci orožja in kovači premirij, genski manipulatorji in goljufigi finančni matematiki so vse bolj sumljivi liki vse bolj neprepričljivih zgodb.

Page: 11

Reach: 50000

Country: SLOVENIA

Size: 853 cm2

2 / 2

